

Val och användning av personlig skyddsutrustning

Val och användning av personlig skyddsutrustning

ISSN 1456-3614

ISBN 978-952-479-062-8

Multiprint Ab, Tammerfors 2010

Allmänt

Om det inte är möjligt att undvika eller med hjälp av åtgärder inriktade på att i tillräcklig grad begränsa riskerna för olycksfall eller insjuknande på arbetsplatsen skall arbetsgivaren skaffa sådan personlig utrustning som krävs i arbetet och ställa den till arbetstagarnas förfogande.

Statsrådets beslut om val och bruk av personlig skyddsutrustning i arbetet förutsätter att skyddsutrustning anskaffas till arbetsplatsen utgående från en bedömning som görs på arbetsplatsen. I bedömningen beaktas förhållandena på arbetsplatsen, sådana faktorer på arbetsplatsen som medför missförhållanden eller risker för arbetstagarens hälsa och säkerhet och som kan avlägsnas eller begränsas med hjälp av skyddsutrustning. Därutöver skall ergonomiska krav och arbetstagarens egenskaper och hälsotillstånd beaktas.

Vad utgör enligt lagen personlig skyddsutrustning?

Med personlig skyddsutrustning avses alla sådana redskap och sådan utrustning som arbetstagarna använder och som har utformats i syfte att skydda arbetstagaren mot risker för olycksfall eller insjuknande i arbetet. Som personlig skyddsutrustning räknas bl.a. andningskydd, hörselskydd, huvudskydd, ögonskydd, handskydd, fot- och benskydd och fallskydd. Skyddsklädsel betraktas också som personlig skyddsutrustning då den skyddar mot mekaniska eller kemiska skadeverkningar, strålning eller

exceptionell kyla, värme eller fuktighet. I bilaga 2 till beslutet om användning av personlig skyddsutrustning finns en förteckning över olika slag av personlig skyddsutrustning.

Arbetskläder eller uniformer utgör inte skyddsutrustning om de inte är försedda med egenskaper som skyddar mot risk för olycksfall eller insjuknande. Enhetliga arbetskläder som används t.ex. med tanke på företagsbilden eller i ett liknande syfte utgör inte skyddsutrustning om de inte har särskilda skyddande egenskaper.

En vanlig arbetsoverall utgör inte skyddsutrustning om avsikten är att den endast skall skydda arbetstagarens egna kläder mot normal nedsmutsning. Om smutsen avviker från vanlig smuts och t.ex. orsakas av kemikalier eller smittfarliga ämnen utgör den nödvändiga arbetsklädseln personlig skyddsutrustning. Skyddsklädsel ska användas som personlig skyddsutrustning när användningen av enbart vanlig arbetsklädsel kan ge upphov till risk för olycksfall eller insjuknande.

Arbetstagarna skall klä sig så som arbetet kräver. Det förutsätts att arbetstagare klär sig som väderleksförhållandena kräver vid utomhusarbete. Skyddsklädsel som personlig skyddsutrustning behövs när det i arbetsförhållandena förekommer avvikande omständigheter som förstärker vädrets skadliga inverningar.

Det har ansetts nödvändigt att använda särskilda värmedräkter, t.ex. vid körning med snöskoter eftersom snålblåsten förstärker vädrets inverningar. Det förutsätts att arbetstagar**en** bär värmedräkt i arbeten utomhus som innebär att han eller hon under den kalla årstiden hanterar kallt vatten eller arbetar i omedelbar närheten av kallt vatten. Regnkläder har vanligtvis betraktats som arbetskläder om det inte på grund av arbetets art eller andra orsaker ställs särskilda krav på hållbarheten.

Personlig skyddsutrustning som avses i beslutet om användning utgör sådana säkerhets-, skydds- och arbetsskodan med minst en skyddande egenskap (t.ex. tåhätta, spiktrampskydd, antistatiska eller el-avledande egenskaper, isolering mot hetta eller kyla, stötdämpande klackar). Däremot utgör vanliga skor, träningskor, gummistövlar eller andra liknande skodon som används i arbetet och som inte har särskilda skyddande egenskaper personlig skyddsutrustning.

Kraven på personlig skyddsutrustning

Det är tillverkaren som ansvarar för skyddsutrustningens konstruktionsmässiga skyddsförmåga. Skyddsutrustning som skaffas till arbetsplatsen ska uppfylla de konstruktionskrav som ställs i *statsrådets beslut om personlig skyddsutrustning*

(1406/1993) och vara försedda med CE-märke i enlighet med beslutet. Skyddsutrustningen av enkelt slag förses med bokstäverna CE. Sådan utrustning utgör t.ex. diskhandskar avsedda för yrkesbruk och städhandskar.

De flesta skyddsutrustningar som används inom industrin, t.ex. hjälmar, hörsel- och ögonskydd ska vara typkontrollerade. De ska också CE-märkas.

När det gäller skyddsutrustning som skyddar mot allvarliga faror eller livsfara - hit hör t.ex. andningskydd och fallskydd – skall CE-märkningen kompletteras med identifikationsnumret för det kontrollorgan, dvs. det anmälda organet som övervakar produktionskontrollen.

Närmare 300 europeiska standarder (EN) för personlig skyddsutrustning har utarbetats eller är under arbete. En produkt som uppfyller kraven i standarderna förses förutom med CE-märke och med andra märkningar, som t.ex. bildsymboler som anger användningssyfte eller tester, tillverkare, tillverkningstidpunkt, skyddsmodell, skyddskategori och EN-standardens nummer.

En skyddsutrustning som uppfyller kraven som ställs på den skall levereras med finsk- och svenskspråkig bruksanvisning. I bruksanvisningen skall det bl.a. ges en förklaring över de standardmässiga märkningarna som utrustningen har försetts med. Bruksanvisningen ska dessutom innehålla anvisningar om skötsel och underhåll och om tillgängliga reservdelar.

Bedömning av behovet och valet av personlig skyddsutrustning

Valet av personlig skyddsutrustning för arbetsplatsen bygger på

- kartläggning av farorna som uppträder på arbetsplatsen och bedömning av sådana risker som kräver skyddsutrustning för att kunna undvikas eller begränsas
- fastställande av vilka skyddsegenskaper som krävs av den personliga skyddsutrustningen
- bedömning av de risker som skyddsutrustningen kan medföra
- jämförelse av skyddsutrustningarnas egenskaper med tanke på användningsändamål, – situation och arbetstagarens hälsotillstånd.

Riskbedömning

Arbetsgivaren kartlägger riskerna på arbetsplatsen och bedömer riskerna för olycksfall och sjukdomar. Det här kan göras i samarbete med arbetstagarna, dessutom kan utomstående sakkunniga anlitas, t.ex. företagshälsovårdspersonalen. Riskbedömningen kan även omfatta företagshälsovårdens arbetsplatsutredning eller andra utredningar som berör förhållandena på arbetsplatsen.

Utgångspunkten för riskbedömningen är den allmänna kännedomen om riskerna inom branschen eller på motsvarande arbetsplatser. Statistik över olycksfall och yrkessjukdomar och för kemiska och fysikaliska riskers del, arbetshygieniska mätningar och hälso-relaterade gränsvärden ger ytterligare relevant information.

I bilaga 1 till beslutet om användning av personlig skyddsutrustning finns en modelltabell för kartläggningen av riskkällor. I riskbedömningen kan eventuella risker delas in i tre huvudgrupper:

1. Fysikaliska risker som är mekaniska och som orsakas av temperatur, elektricitet, strålning eller buller.
2. Kemiska risker kan uppträda som aerosoler, gaser, ångor eller flytande ämnen
3. Biologiska faktorer som kan orsakas av skadliga bakterier, virus och svampar och andra biologiska antigener.

Riskbedömningen skall genomföras på varje arbetstagares arbetsplats och revideras varje gång det sker förändringar i anställningarna eller metoderna. Förteckningen i bilaga 3 till beslutet om användning av skyddsutrustning kan användas som anvisning. I den anges med hjälp av exempel sådana arbeten och typer av arbeten som kan förutsätta anskaffning av skyddsutrustning.

Arbetsgivaren skall även säkerhetsmärka de arbetslokaler med varselskyltar i vilka personlig skyddsutrustning skall användas (srb 976(1994)).

Vilka skyddsegenskaper skall skyddsutrustningen ha?

För att kunna klarlägga de nödvändiga skyddsegenskaperna skall riskens storlek definieras eller bedömas (t.ex. den farliga kemikaliehalten i arbetsluften, bullernivån). Dessutom skall skadeverkningsområdet fastställas.

De önskvärda egenskaperna jämförs med de egenskaper som står till förfö-

gande. Av märkningar och bruksanvisningar på försäljningsförpackningar och skydd skall tydligt framgå vilka faror skyddsutrustningen är avsedd att undanröja. Det är också möjligt att begära anbud av försäljarna om lämplig skyddsutrustning för arbetsskedet.

Vid användningen av olika slag av skyddskombinationer svarar tillverkaren endast för skyddseffekten hos de kombinationer som anges i bruksanvisningen. Om det på arbetsplatsen används andra skyddskombinationer sker det endast på arbetsgivarens ansvar.

Kravet på skyddskategori bör uppmärksammas bl.a. i valet av reflekterande skyddskläder. På marknaden finns det tre kategorier av varningskläder som förbättrar arbetstagarens synbarhet och uppfyller kraven. Det har inte undersökts hurdan klädsel synbarheten i finländska belyningsförhållanden förutsätter. Till exempel då man inte arbetar direkt i trafiken kan märkbarheten förbättras redan med hjälp av tillsatsen av rätt lite reflekterande material. Förbättrade belyningsförhållanden på arbetsplatsen kan vara ändamålsenligare än att skaffa reflekterande skyddsklädsel. En praktisk lösning är ofta att använda reflexvästar ovanpå arbetskläderna.

Skyddsutrustningen kan medföra riskmoment

Skyddsutrustningen kan också medföra riskmoment som ska beaktas i valet och användningen av skyddsutrustningen. Hörselskydd t.ex. kan förhindra att man uppfattar varningssignaler. Skyddshand-

skar kan göra det svårare att greppa föremål och därför orsaka olycksfall. Ögonskydd som begränsar synfältet eller skyddsskor med sulor som inte är lämpliga på arbetsplatsen kan medföra riskmoment. Skyddsutrustningen kan orsaka allergi. Naturgummi eller läderhandskar som innehåller krom kan framkalla allergi. För vida ärmar eller byxben kan fastna i maskiner. Även obekväma eller för användaren olämplig skyddsutrustning kan medföra hälsorisker för arbetstagaren.

Ta hänsyn till arbetstagarens egenskaper

I valet av skyddsutrustning lönar det sig att beakta arbetstagarens erfarenheter och uppfattningar om skyddsutrustningen. Det är också bra att låta användaren innan beslutet om anskaffning tas prova olika tillverkarens skyddsutrustningar. Skyddsutrustning skall alltid anskaffas utgående från de erfarenheter som man har och tester som genomförts.

Arbetsgivaren skall ta hänsyn till arbetstagarens hälsotillstånd och individuella egenskaper. Anvisningar som ges i samband med hälsoundersökningar skall följas.

Arbetsarkivskyddsmyndigheterna har t.ex. förutsatt att arbetsgivaren för arbeten som kräver precision förser arbetstagaren med optiskt slipade skyddsglasögon i stället för med glasögon och skyddsglasögon att användas med glasögonen. Anskaffningen av glasögon som används vid bildskärmsarbete är en härmed jämförbar situation (srb 1405/1993, 7§).

Skyddsutrustningen skall anpassas efter användaren. Ergonomiska aspekter skall också beaktas. Användningen av skyddsutrustning belastar vanligtvis användarna olika. Belastningen är beroende på själva utrustningen, användningsförhållandena och användarens individuella egenskaper.

Kostnaderna för anskaffningen av skyddsutrustning

Huvudregeln enligt arbetarskyddslagen är att arbetsgivaren svarar för de kostnader som arbetarskyddsverksamheten medför. Enligt lagen skall arbetsgivaren se till anskaffningen av personlig skyddsutrustning och dess funktionsduglighet genom service, underhåll, reparationer och nyanskaffningar.

Vedertagen praxis är emellertid att man i vissa fall branschens kollektivavtal eller lokalt på de enskilda arbetsplatserna har avtalat om en fördelning av kostnaderna för anskaffningen av personlig skyddsutrustning. Det är möjligt att ingår avtal utgående från systemet som tillämpas i kollektivavtalet förutsatt att det inte leder till att avtalet är ofördelaktigare än vad som bestäms i lagar och bestämmelser.

I praktiken har det åtminstone i fråga om skyddsskor fattas beslut på företagsnivå om att arbetstagarna får köpa skyddsskor så att de står för en del av kostnaderna och arbetsgivaren för en del. Samtidigt har man fastställt vilka arbetstagare som utför sådant arbete att arbetsgivaren står för alla kostnader.

Överenskommelse om att arbetstagaren deltar i kostnaderna får endast gälla sådan skyddsutrustning som arbetstagaren också kan använda utanför arbetet.

Användningen av skyddsutrustning

Arbetsgivaren bestämmer i vilka situationer arbetstagaren är skyldig att använda skyddsutrustning. Han utreder bl.a. hur länge skyddsutrustningen kan användas, vilka belastningsfaktorer som uppträder i anslutning till arbetet och exponeringsfrekvensen. Riskens storlek och de särskilda förhållanden som råder på arbetsplatsen inverkar på användningen av skyddsutrustning.

Vikten hos vissa andningskydd, andningsmotståndet och t.o.m. den psykiska belastningen som användningen ger upphov till kan förutsätta särskilda åtgärder såsom reducering av den fysiska belastningen med hjälp av tekniska hjälpmedel eller pauser i arbetet.

Det kan också bli nödvändigt med rekreationspauser när arbetstagarna är tvungna att arbeta i tät skydds-klädsel som t.ex. kemikalieskyddsdräkt eller i klädsel i många skikt som används mot värme eller köld, t.ex. i närheten av ugnar eller i kylrum.

Arbetsgivaren skaffar all den skyddsutrustning som förutsätts i arbetarskyddslagen och han är skyldig att övervaka att skyddsutrustningen används. Arbetstagaren är skyldig att använda den för honom eller henne avsedda skyddsutrustningen och att sköta den omsorgsfullt.

Undervisning och handledning

Arbetstagaren skall informeras om de risker mot vilka skyddsutrustning skyddar honom eller henne. Arbetsgivarens kall även ordna undervisning och handledning och vid behov även förevisningar om användningen av skyddsutrustning.

Skyddsutrustningen skall användas i enlighet med instruktionerna. Instruktionerna skal vara så tydliga och klara att arbetstagarna förstår dem.

Service och underhåll

Arbetstagaren skall ordna med service och underhåll för skyddsutrustningen. Skyddsutrustningen underhålls och rengörs i enlighet med tillverkarens anvisningar. Vissa skydd förlorar sin effektivitet när de blir gamla. Det här gäller t.ex. för filter i andningsskydd, hjälmar och vissa kemikaliehandskar. Vissa skydd, t.ex. fallskydd och tryckluftsanordningars behållare skall kontrolleras regelbundet.

Arbetstagaren är skyldig att anmäla fel och brister i skyddsutrustningen för arbetsgivaren eller arbetsgivarens företrädare.

Statsrådets beslut om personlig skyddsutrustning (srb)

- Statsrådets förordning om skydd av arbetstagare mot risker som orsakas av buller (85/2006)
- Statsrådets förordning om kemiska agenser i arbetet (715/2001)
- Statsrådets beslut om säkerhetsmärkning och signaler för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen och om användningen av dessa (976/1994),
- Statsrådets beslut om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för biologiska agenser i arbetet (1155/1993),
- Statsrådets förordning om avvärjande av cancerrisk i anslutning till arbete (716/2000, ändring)
- Statsrådets beslut om asbestarbete (1380/1994) och arbetarskyddsstyrelsens beslut om godkännbara metoder och anordningar i asbestrivningsarbete, givet den 14.12.1989.
- Statsrådets beslut om arbete med bly (1154/1993),
- Statsrådets beslut om tillämpning av lagen om skydd i arbete på hantering och spridning av bekämpningsmedel i skogsarbete (538/1989),
- Statsrådets beslut om tillämpning av lagen om skydd i arbete på bultpistoler och på besiktning av dem (862/1997, ändring),
- Statsrådets beslut om laseranläggningar och besiktning av dem (472/1985, ändringar),
- Statsrådets beslut om säkerheten vid byggarbeten (629/1994, ändringar; 427/1999, 426/2004, 702/2006),
- Statsrådets beslut om ordningsregler för sprängnings- och brytningsarbete (410/1986, ändringar; 49/1995),
- Statsrådets beslut om avvärjande av risk för genetiska skador och fosterskador samt fara för fortplantningen som orsakas i arbete (1043/1991),
- Statsrådets förordning om säkerheten i drivningsarbete (749/2001)
- Statsrådets förordning om arbetarskydd vid lastning och lossning av fartyg (633/2004)
- Statsrådets beslut om personlyft med kran och gaffeltruck (793/1999, ändring).

Statsrådets beslut om val och användning av personlig skyddsutrustning i arbetet

Statsrådet har vid föredragning från arbetsministeriet med stöd av 47 § lagen den 28 juni 1958 om skydd i arbete (299/58), sådant detta lagrum lyder i lagen av den 29 januari 1993 (144/93) beslutat:

1 §

Tillämpningsområde

Detta beslut tillämpas på val och användning av personlig skyddsutrustning i sådant arbete som avses i lagen om skydd i arbete (299/58).

Utöver vad som bestäms i detta beslut skall iakttas vad som särskilt stadgas eller bestäms om användningen av personlig skyddsutrustning.

2 §

Definition

Med personlig skyddsutrustning avses i detta beslut all utrustning och alla tillbehör som är avsedda att användas av arbetstagaren till skydd mot olyckor eller sjukdomar under arbetet.

Med personlig skyddsutrustning avses dock inte i detta beslut

- a) vanliga arbetskläder som inte är särskilt utformade för att skydda arbetstagaren mot olyckor och sjukdomar,
- b) sådana trafikförnödenheter som avses i vägtrafiklagstiftningen,
- c) sportutrustning,
- d) utrustning som används i självförsvarssyfte eller i avskräckande syfte,
- e) bärbara anordningar för att upptäcka och signalera risker och skador.

3 §

Anskaffning och användning av skyddsutrustning

Om risken för olyckor eller sjukdomar inte kan undvikas eller i tillräcklig grad be-

gränsas genom tekniska skyddsåtgärder eller arbetsorganisatoriska åtgärder gällande arbetsförhållandena, skall arbetsgivaren på basis av en bedömning enligt 4 § förse arbetstagaren med personlig skyddsutrustning. Skyddsutrustningen skall vara ändamålsenlig och lämpa sig för arbetsförhållandena i förhållande till riskerna i arbetet utan att dess användning i sig leder till ökade andra risker.

Arbetsgivaren skall sörja för att endast sådan skyddsutrustning anskaffas till arbetsplatsen som uppfyller kraven på skyddsutrustning enligt vad som särskilt stadgas eller bestäms.

Arbetstagaren skall använda sådan personlig skyddsutrustning som avses i 1 mom.

4 §

Bedömning och val av skyddsutrustning

Arbetsgivaren skall innan han väljer personlig skyddsutrustning bedöma i vilken utsträckning arbetet är förknippat med sådana risker att personlig skyddsutrustning enligt 3 § måste användas för undvikande eller begränsande av dem. Bedömningen skall omfatta ett fastslående av vilka skyddsegenskaper den personliga skyddsutrustningen skall ha samt en jämförelse av tillgänglig skyddsutrustning med de egenskaper som krävs. Vid bedömningen bör även beaktas de faror eller skador som utrustningen i sig kan orsaka.

Bedömningen av den personliga skyddsutrustningen skall revideras om någon för-

ändring sker i omständigheterna eller andra faktorer som påverkar bedömningen.

Vid valet av skyddsutrustning skall ergonomiska krav och arbetstagarens hälsotillstånd beaktas. Skyddsutrustningen skall efter nödvändig justering passa bäraren. Om mer än en skyddsutrustning bärs samtidigt, skall dessa utrustningar kunna kombineras så, att de fortfarande är effektiva med tanke på de aktuella riskerna.

5 §

Användningen av personlig skyddsutrustning

Arbetsgivaren skall sörja för att användningen av personlig skyddsutrustning och i synnerhet under hur lång tid den skall användas slås fast. Härvid skall beaktas hur allvarlig risken är, den frekvens med vilken arbetstagaren utsätts för risken, särdragen hos den enskilda arbetstagarens arbetsplats samt den personliga skyddsutrustningens prestanda.

Anvisningar för anskaffning och användning av personlig skyddsutrustning ges i bilaga I till detta beslut.

6 §

Personligt bruk och vård av skyddsutrustning

Personlig skyddsutrustning är avsedd för personligt bruk, om inte omständigheterna föranleder något annat. Om en skyddsutrustning som är avsedd för personligt bruk i undantagsfall används av mer än en person, skall de åtgärder vidtas som behövs för att en sådan användning inte skall skapa hälso- eller hygienproblem för de olika användarna.

Helsingfors den 22 december 1993

*Arbetsminister
Ilkka Kanerva*

*Överinspektör
Matti Kajantie*

Arbetsgivaren skall med hjälp av underhåll och reparationer se till att skyddsutrustningen fungerar väl. Vid behov skall utrustningen bytas ut.

Arbetstagaren skall noggrant sköta den personliga skyddsutrustning som överläts till honom och utan dröjsmål underrätta arbetsgivaren eller dennes representant om eventuella fel och bristfälligheter.

7 §

Utbildning och anvisningar

Arbetstagaren skall få tillräcklig utbildning och handledning i fråga om den personliga skyddsutrustningen och dess användning.

8 §

Samarbete

Om samarbete och information mellan arbetsgivaren och arbetstagarna stadgas särskilt.

9 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om tillämpningen av detta beslut meddelas vid behov av arbetsministeriet.

Utöver detta beslut kan inrikesministeriet dock föreskriva om val och användning av personlig skyddsutrustning vid polisen, inom brand- och räddningsväsendet samt befolkningsskyddet.

10 §

Ikraftträdande

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 1994. Bilaga XVIII till EES-avtalet: rådets direktiv (89/656/EEG)

Bilaga 1

Modellschema för kartläggning av risker för användning
av personlig skyddsutrustning

Modellschema för kartläggning av risker för användning av personliga skyddsutrustning

Kroppsdelen										Risker															
Diverse		Under extremit.		Övre extremit.		Huvud																			
Hele kroppen	Paramerita vägar	Matsmältningssystemet	Bål/buk	Hud	Ben (delar)	Fötter	Armar (delar)	Händer	Hele huvudet	Ansikte	Andningvägar	Ögon	Oron	Kranium											
															Fall från höjd										
															Slag, skärsar, stötar, krossar										
															Stick, snitt, skrubbsår										
															Vibrationer										
															Plaska, fall på plant underlag										
															Hetta, brand										
															Kyla										
															Strålning										
															Icke joniserande										
															Joniserande										
															Buller										
															Damm, fibler										
															Rök										
															Ånga										
															Immersion										
															Stänk										
															Gaser, ånga										
															Sjukdomsalstrande bakt.,										
															Sjukdomsalst. virus										
															Mykosframla- oöande svamp										
															Ej mikrobiologiska antigener										

BILAGA II

VÄGLEDANDE FÖRTECKNING ÖVER PERSONLIG
SKYDDSUTRUSTNING

HUVUDSKYDD

- skyddshjälm för användning inom industrin (gruvor, byggarbetsplatser, diverse industrier)
- lätt huvudbonad för att skydda hårbotten (mössa, med eller utan skärm huva, hårnät)
- skyddande huvudbonad (huvor, mössor, sydvästar etc. av bearbetat eller obearbetat tyg eller annat liknande typ)

HÖRSELSKYDD

- hörselproppar
- hjälmar med hörselkåpor
- hörselkåpor
- hörselkåpor som kan sättas fast på skyddshjälm
- hörlurar med mottagare av induktionsslinga på låg frekvens
- hörselskydd med kommunikationsutrustning.

ÖGON- OCH ANSIKTSSKYDD

- skyddsglasögon med skalmar
- korgglasögon
- ögonskydd mot röntgenstrålar, laserstrålar, ultravioletta, infraröda eller synliga strålar
- ansiktsskärm
- svetskärm och svetshjälm (handburen skärm, huvudburen skärm, visir eller skärm att sätta fast på skyddshjälmen).

ANDNINGSSKYDD

- dammfilter, gasfilter och filter mot radioaktivt stoff
- andningsapparat
- andningsskydd med avtagbar svetskärm
- dykeriapparater
- dykardräkter

HAND- OCH ARMSKYDD

- handskar
- mot mekanisk påverkan (perforering, snitt, vibrationer etc.)
- mot kemisk påverkan
- för elektriker och till skydd mot hetta
- tumvantar
- fingerhättor
- underarmsskydd
- handledsskydd för tungt arbete
- halvhandske
- skyddshandskar

FOT- OCH BENSKYDD

- lågskor, kängor, halvstövlar, säkerhetsstövlar
- sko som kan snöras eller häktas upp snabbt
- skor med skyddande tåhätta
- skor och överdragsskor med värmeisolerande sular
- skor, stövlar och överdragsstövlar för att skydda mot värme
- skor, stövlar och överdragsstövlar för att skydda mot kyla
- skor, stövlar och överdragsstövlar för att skydda mot vibrationer

- skor, stövlar och överdragsstövlar för att skydda mot statisk elektricitet
- skor, stövlar och överdragsstövlar med isolerande material mot elektricitet
- stövlar för motorsågsarbete
- träskor
- knäskydd
- avtagbara vristskydd
- damasker
- löstagbara sulor (värmeisolerande, perforeringssäkra och sulor som motarbetar svettning)
- avtagbara dubbar för is, snö eller hala golv.

HUDSKYDD

- skyddskräm/salva

SKYDD FÖR BÅLEN OCH UNDERKROPPEN

- västar, jackor och förkläden för att skydda mot mekanisk påverkan (perforering, snitt, stänk av smält metall etc.)
- västar, jackor och förkläden för att skydda mot kemisk påverkan
- värmevästar
- livräddningsvästar
- förkläden för att skydda mot röntgenstrålar
- njurbälten.

SKYDD FÖR HELA KROPPEN

Fallskyddsutrustning

- fallskyddsutrustning (komplett utrustning med alla nödvändiga tillbehör)
- falldämpare för att absorbera den kinetiska energin (komplett utrustning med alla nödvändiga tillbehör)
- säkerhetssele.

Skyddskläder

- tvådelade eller overaller skyddskläder
- kläder för att skydda mot mekanisk påverkan (perforering, snitt etc.)
- kläder för att skydda mot kemisk påverkan
- kläder för att skydda mot stänk av smält metall och infraröda strålar
- kläder för att skydda mot värme
- kläder för att skydda mot kyla
- kläder för att skydda mot radioaktiv kontaminering
- kläder för att skydda mot damm
- kläder för att skydda mot gas
- fluorescerande och reflekterande kläder och tillbehör (armskydd, handskar etc.)
- skyddsfiltar.

BILAGA III

VÄGLEDANDE LISTA ÖVER ARBETEN OCH TYPER AV ARBETEN DÄR DET KAN VARA NÖDVÄNDIGT ATT ANVÄNDA PERSONLIG SKYDSSUTRUSTNING

1. HUVUDSKYDD (SKYDD AV SKALLEN)

Skyddshjälm

- byggnadsarbete, speciellt arbete på, under eller i närheten av byggnadsställningar och högt belägna arbetsplatser, uppsättning och nedtagning av gjutformar, montering och installationsarbete, uppsättning av byggnadsställningar och rivningsarbete.
- arbete på stålbroar, på stålbyggnadskonstruktioner, i master, torn, på vattenbyggnadskonstruktioner av stål, vid masugnar, stålverk och valsverk, ångpanneanläggningar och kraftstationer användning samt arbete med stora rörledningar.
- arbete i gruvor, diken, schakt och tunnlar
- jord- och bergarbete
- arbete under jord, i stenbrott, i grustäkter
- användning av mekaniska mutter- och skruvvred
- sprängningsarbete
- arbete i närheten av hissar, lyftdon, kranar och transportörer
- arbete med masugnar, direktreduktionsanläggningar, stålverk, valsverk, metallsmältverk, fri- och sänksmide, och gjuterier
- arbete industriugnar, behållare, anläggningar och rörledningar samt i silon
- skeppsbyggen
- tåggränging
- arbete i slakterier
- drivningsarbete

- användning av bultpistol
- brand- och räddningsarbete.

2. FOTSKYDD

Skyddsskor med spiktramp

- arbete med byggnadsstommen, grundläggning och vägarbeten
- arbete på byggnadsställningar
- rivning av byggnadsstommen
- arbete med betong och prefabricerade element inklusive montering och nedtagning av formbyggnader
- arbete på byggarbetsplatser och lager
- takarbete
- brand- och räddningsarbete

Skyddsskor utan spiktrampskydd

- arbete på stålbroar, stålbyggnader, master, torn, hissar, vattenbyggnadskonstruktioner av stål, masugnar, stålverk och valsverk, kranar, ångpanneanläggningar och kraftstationer samt stora behållare och stora rörledningar
- konstruktion av ugnar, installation av värme- och ventilationsanläggningar och metallkonstruktioner
- ombyggnads- och underhållsarbete
- arbete vid masugnar, direktreduktionsanläggningar, stålverk, valsverk, metallsmältverk, smide, hammarsmide, anläggningar för varmpressning och kalldragning
- arbete i stenbrott, grustäkt
- bearbetning av sten
- tillverkning, hantering och bearbetning av planglas och glaskärl

- hantering av formar inom keramisk industri
- arbete med infodring av ugn inom keramisk industri
- formgjutning inom tung keramisk industri och byggmaterialindustri
- transport och lagerarbete
- hantering av fryst kött och förpackningar med konserverad mat
- skeppsbyggeri
- tåggrängering
- drivningsarbete
- borrhings- och skrotningsarbete.

Skyddsskor med förstärkt klack och sula och spiktrampskydd

- takarbete

Skyddsskor med isolerande sulor

- arbete med och på mycket heta eller kalla material

Skyddsskor som är lätta att ta av

- när det är risk att smältande material tränger in

3. ÖGON- OCH ANSIKTSSKYDD

Skyddsglasögon, ansiktsvisir eller ansiktsskärm

- svetsning, slipning, skärningsarbete
- drivning och mejsling
- huggning och bearbetning av sten
- användning av mekaniska mutter- och skruvvred
- användning av svarv, fräs och borr
- sänksmide
- slipning och slagging
- blästring
- arbete med syror och lut, desinfektionsmedel och frätande rengöringsmedel
- sprutlackering
- arbete med och i närheten av smält material
- arbete vid värmestrålning

- arbete med laser
- drivningsarbete
- användning av bultpistol
- sprängnings- och brytningsarbete
- brand- och räddningsarbete.

4. ANDNINGSSKYDD

Andningsapparater

- arbete i behållare, trånga utrymmen och vid gaseldade industriugnar där det kan vara risk för gasutsläpp eller syrebrist
- arbete i närheten av en masugns chargeringsutrustning
- arbete i närheten av gaskonvertrar och gasledningar på masugnar
- arbete i närheten av masugnstappning där det kan finnas metall-dimma
- arbete i närheten av infodring av masugnar och skänkar, när damm kan yra omkring
- sprutlackering utan tillräcklig ventilation
- arbete i brunnar, kanaler och andra platser under jord i anslutning till avloppssystemet
- arbete i kylanläggningar där det finns risk för läckage av kylmedium
- arbete med asbest
- behandling av bly
- behandling av bensen
- behandling av cancerframkallande ämnen
- vissa vägarbeten
- behandling och spridning av bekämpningsmedel
- brand- och räddningsarbete.

5: HÖRSELSKYDD

Öronskydd

- arbete vid metallpressar

- arbete med tryckluftsborrar
- markpersonalens arbete på flygplatser
- pålningsarbete
- trä- och textilarbete
- drivningsarbete
- arbete med rörliga arbetsmaskiner
- användning av bultpistol
- bedövning
- sprängnings- och brytningsarbeten
- annat arbete, i vilket bullernivån överstiger 85 dB(A).

6. KROPPS, ARM- och HANDSKYDD

Skyddskläder

- arbete med syror och lut, desinfektionsmedel och avrostningsmedel
- arbete med eller i närheten av heta material och där man känner av hettan
- behandling av planglas
- sandblästring
- arbete i frysrum
- arbete med asbest
- behandling och spridning av bekämpningsmedel
- drivningsarbete.

Brandsäkra skyddskläder

- svetsning i trånga utrymmen

Förkläden mot skärskador

- urbenings- och styckningsarbete
- arbete med kniv inklusive moment där kniven förs mot kroppen

Läderförkläden

- svetsning
- smide
- gjutning

Underarmsskydd

- urbenings- och styckningsarbete

Handskar

- svetsning

- hantering av vassa föremål, dock inte vid maskinarbete där det finns risk att handsken fastnar i maskinen
- arbete med syror och lut i öppna kärl

Brynjehandskar

- urbenings- och styckningsarbete
- normalt förekommande arbete med kniv inom tillverkning och styckning
- byte av vassa brett

7. KLÄDER MOT KLIMATFAKTORER

- arbete utomhus i regn och kyla

8. REFLEKTERANDE KLÄDER

- arbete där arbetstagarna måste synas klart och tydligt

9. FALLSKYDDSUTRUSTNING (SÄKERHETSSELAR)

- arbete på byggnadsställningar
- montering av prefabricerade element
- arbete i master
- arbete på tak
- arbete på hängställningar
- arbete i arbetskorgar
- skeppsarbete
- brand- och räddningsarbete.

10. SÄKERHETSLINOR

- arbete i högt belägna kranskötarhytter
- arbete i högt belägna kranförarhytter till gaffeltruckar
- arbete högt uppe i borrtorn
- arbete i schakt och avloppsbrunnar

11. HUDSKYDD

- arbete med ytbeläggningar
- garvning

Fem ansvarsområden för arbetarskyddet

**Regionförvaltningsverket
i Södra Finland**
Ansvarsområdet för arbetarskyddet
Broholmsgatan 12 A, PB 46
00531 Helsingfors
tfn 020 636 1500
arbetarskydd.sodra@rfv.fi

**Regionförvaltningsverket
i Västra och Inre Finland**
Ansvarsområdet för arbetarskyddet
Uimalankatu 1, PB 272
33101 Tammerfors
tfn 020 636 1060
arbetarskydd.vastra@rfv.fi

**Regionförvaltningsverket
i Norra Finland**
Ansvarsområdet för arbetarskyddet
Albertinkatu 8, PB 229
90101 Uleåborg
tfn 020 636 1020
arbetarskydd.norra@rfv.fi

**Regionförvaltningsverket
i Sydvästra Finland**
Ansvarsområdet för arbetarskyddet
Slottsgatan 39
20100 Åbo
tfn 020 636 1050
arbetarskydd.sydvastra@rfv.fi

**Regionförvaltningsverket
i Östra Finland**
Ansvarsområdet för arbetarskyddet
Vuorikatu 26 A
70100 Kuopio
tfn 020 636 1030
arbetarskydd.ostra@rfv.fi

Om det inte är möjligt att undvika risken för olycksfall eller insjuknande genom förbättrade arbetsförhållanden eller organisering av arbetet skall arbetsgivaren skaffa personlig skyddsutrustning som uppfyller de krav som ställs på skyddsutrustning och ställa den till arbetstagarens förfogande. Den här guiden innehåller information om bestämmelserna i statsrådets förordning 1407/1993 om anskaffningen och användningen av personlig skyddsutrustning.

Publikationsbeställningar:

Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland
Servicecentralen för Arbetarskyddet
PB 272, 33101 Tammerfors

- per telefon vardagar kl 9–15
tfn 040 178 1510 och 040 178 1515
- per e-brev: tyosuojelu.julkaisumyynti@avi.fi
- per Internet: www.tyosuojelu.fi/julkaisumyynti

ISSN 1456-3614
ISBN 978-952-479-062-8